

Opracowanie bibliografii załącznikowej i przypisów bibliograficznych

Bibliografia - jest to uporządkowany (najczęściej alfabetycznie) spis książek lub innych dokumentów dotyczących poruszanego tematu. Potocznie określana jako literatura przedmiotu lub krócej – literatura.

Literatura podmiotu (kto? co?) - wybrane do analizy teksty kultury - np. utwory literackie (wiersze, powieści), plastyczne (np. reprodukcje obrazów, ilustracje rzeźb), muzyczne, filmy

Literatura przedmiotu (o kim? o czym?) - wybrane opracowania naukowe, książki, artykuły pozwalające poznać stan badań nad interesującym nas tematem czyli spis dokumentów dotyczących tematu prezentacji.

Każdy element opisu bibliograficznego należy wyraźnie oddzielić od elementów następnym przyjętym znakiem interpunkcyjnym. Można też stosować odmiany czcionki lub podkreślenia. Ważne jest, żeby przyjąć jakąś zasadę i konsekwentnie ją stosować.

Źródła danych - informacje przejmujemy się bezpośrednio z cytowanego dokumentu:

- strona tytułowa lub jej odpowiednik (napisy tytułowe, strona główna witryny www, etykieta dysku);
- verso strony tytułowej, nagłówek itp.;
- okładka, opakowanie;
- napisy umieszczone bezpośrednio na dokumencie/obiekcie (np. sygnatura artysty);
- materiały uzupełniające np. instrukcja obsługi.

Dane przejęte z innego źródła (np. z katalogu bibliotecznego) umieszcza się w nawiasach kwadratowych.

Autor:

- Jeżeli jest nie więcej niż trzech autorów - podajemy ich imiona i nazwiska oddzielając je od siebie przecinkami.
- Jeżeli jest więcej niż trzech autorów, to podajemy imię i nazwisko pierwszego oraz piszemy: i in.
- Jeżeli opracowujemy pracę zbiorową to opis rozpoczynamy od tytułu a następnie podajemy imiona i nazwiska redaktorów (ale nie więcej niż trzech) poprzedzone informacją: Red.:

Tytuł: Zbyt długi tytuł można skrócić. Wyrazy pominięte należy zaznaczyć wielokropkiem w nawiasie kwadratowym.

Wydanie: Jeśli to jest wydanie pierwsze lub nie ma w książce informacji, które to jest wydanie - ten element opisu pomijamy. Natomiast zawsze podajemy informację o zmianach dokonanych w wydaniu, np.: Wyd. 5 popr., uzup., zmien., skr.

Miejsce wydania: To nazwa miejscowości, w której mieści się wydawnictwo. Jeśli wydawnictwo ma kilka siedzib - podajemy pierwszą nazwę miejscowości z wymienionych.

Rok wydania: To element obowiązkowy. Jeśli nie jest podany w książce, należy spróbować go odnaleźć, korzystając z katalogów bibliotecznym lub podać przybliżoną datę, np.: [ok. 1996].

Numer ISBN: ISBN - ang. *International Standard Book Number* - Międzynarodowy Znormalizowany Numer Książki

- obecnie 13-cyfrowy symbol zawierający zakodowane informacje o książce(np. kraj: 83 – Polska) Numer ISBN w wydawnictwach międzynarodowych funkcjonuje od 1970 r. , w Polsce znajdziemy go w książkach wydanych po roku 1974. Jeśli nie ma go w książce - ten element opisu pomijamy.

KSIĄŻKI (druk)

- *Jeden autor*

ZIEMKIEWICZ, Rafał A: *Michnikowszczyzna: zapis choroby*. [Lublin]: Red Horse, cop. 2006. ISBN 978-83-60504-16-1

HERBERT, Zbigniew: *Martwa natura z węzidłem*. Wyd. 2. Wrocław: Wydaw. Dolnośląskie, 1998. ISBN 80-7023-274-4

▪ **Tłumaczenie**

SZYLNIAK, Lew: *Czarne dziury historii Rosji*. Przeł. Małgorzata LECZYCKA. Warszawa: Bellona, cop. 2007. ISBN 978-83-11-11968-0

▪ **Praca zbiorowa**

Polszczyzna na co dzień. Pod red. Mirosława BAŃKO. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 2006. ISBN 978-83-01-14793-8

▪ **Pojedynczy tom**

KASPRZYCKI, Jerzy: *Korzenie miasta. T. 3: Praga*. Warszawa : Veda, 2004. ISBN 978-83-61932-03-1

▪ **Jeden tom wielotomowej pracy zbiorowej**

Antologia dramatu polskiego 1945-2005. Wybór i oprac. Jan KŁOSSOWICZ. Cz. 1. Warszawa: Prószyński i S-ka, [2007]. ISBN 978-83-7469-475-9

▪ **Fragment (rozdział, opowiadanie, wiersz, strona) książki**

GAŁCZYŃSKI, Konstanty Ildefons: *Wiersze i inne utwory*. Kraków: Wydaw. Literackie, 1997. *Serwus, madonna*, s.29. ISBN 83-08-02642-7

WEISSENSTEINER, Friedrich: *Habsburgowie*. Warszawa : Bellona, cop. 2011. *Franciszek Józef I*, s.313. ISBN 978-83-11-11-845-4

JAGIEŁŁO, Jakub, Danuta MACIEJEWSKA, Ewa PERLIŃSKA: *Zapomniane miejsca Mazowsza*. Warszawa : Ciekawe Miejsca.net, 2009. *Pałac w Guzowie*, s. 34-35. ISBN 978-83-928349-1-5

▪ **Fragment (rozdział) książki z pracy zbiorowej**

SIUTA, Jerzy: *Czy węzłki poprawiają pamięć. W: Ja to wytłumaczę: 200 i więcej odpowiedzi psychologów na ważne pytania*. Red. Dorota KRZEMIONKA-BRÓZDA. Kielce: Charaktery, 2004, s.87-89. ISBN 83-916092-6-X

KOWALIK, Alina: *Bawaria. W: Kraje związkowe Republiki Federalnej Niemiec*. Cz. 1. Warszawa : Elipsa, 1998, s. 71-113. ISBN 83-7151-239-2

ĆWIEK, Henryk: *Działalność szpiegowska Niemiec weimarskich przeciwko Polsce*. W: *Wywiad i kontrwywiad wojskowy II RP*. T. 1. Łomianki : LTW, 2010, s. 236-267 ISBN 978-83-7565-139-3

• **Wiersz z antologii wielu autorów**

LEŚMIAN, Bolesław: *Topielec*. W: *Poezja polska w szkole średniej od średniowiecza do współczesności*. Wybór Anna RAJCA, Jerzy POLANICKI. Wyd. 2. Warszawa: Wydaw. SARA, 2005, s. 306. ISBN 83-7297-070-X,

• **Wstęp do książki**

WYKA, Marta: *Twarz i maski poety*. W: GAŁCZYŃSKI Konstanty Ildefons: *Wiersze i inne utwory*. Kraków: Wydaw. Literackie, 1997, s.5-21. ISBN 83-08-02642-7

KSIĄŻKI (online)

• **Online**

SŁOWACKI, Juliusz: *Kordjan* [online]. Gdańsk : Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej, 2001-2003. Tekst wg edycji: Juliusz SŁOWACKI *Dzieła wszystkie*. T.2. Wrocław : Ossolineum, 1952. [Przełączony 30 października 2011]. Dostęp z: <http://literat.ug.edu.pl/kordian/index.htm>

- **PDF**

SARNECKI, Paweł (red.): *Prawo konstytucyjne Rzeczypospolitej Polskiej* [online]. Wyd. 7 rozsz. i zaktual. Warszawa : C.H. Beck, 2008. [Przełgądany 2 listopada 2011]. ISBN 978-83-255-0285-0. Format PDF, 2.7 MB, pobranie odpłatne. Dostęp z: <http://www.ebook.pl/631-prawo-konstytucyjne-rp.html>

- **Fragmenc z rozdziału (PDF)**

PESZEK, Andrzej: *Narciarstwo* [online]. [Warszawa] : Inventive, cop. 2009. *Dobór sprzętu (na czym jeździć)*, s. 58. [Przełgądany 2 listopada 2011]. ISBN 973-83-926437-8-4 . Format PDF, 2.7 MB. Dostęp z: <http://www.ebook.pl/1611-narciarstwo-czyli-jak-oprawic-technike-i-przygotowac-sie-fizycznie-do-sezonu.html>.

- **Bajka ze zbioru**

Wdzięczny żuraw. W: *Ryżowe ciasteczko* [online]. Warszawa : Waneko, 2007, s. 34-37. *Baśnie Japońskie*, cz. 1. [Przełgądany 5 listopada 2011]. ISBN 978-83-61023-14-2. Format PDF, 2.9 MB, pobranie odpłatne. Dostęp z: <http://www.ebook.pl/3130-basnie-japonskie-ryzowe-ciasteczko.html>

CZASOPISMA (druk)

- **Całość**

Uważam Rze. Warszawa : Presspublica, 2011- . ISSN 2082-8292

- **Artykuł**

KORWIN-MIKKE, Janusz: *Kupa wariatów*. **Angora** 2011, nr 43 (1114), s. 8. ISSN 0867-8162

ADAMSKI, Zbigniew: *Globalne ocieplenie?* **Biologia w Szkole** 2008, nr 4, s.12-20. ISSN 0137-8031

- **Wywiad**

WORONOWICZ, Adam: *Walczyć czy negocjować*. Rozmawia Jolanta GAJDA-ZADWORNA. **Uważam Rze** 2011, nr 37, s. 45. ISSN 2082-8292

CZYŻEWSKI, Krzysztof: *Jestem człowiekiem małych liczb*. Rozm. przepr. Grzegorz GODLEWSKI. **Nowe Książki** 2008, nr 11, s. 4-9. ISSN 0137-8562

- **Recenzja**

KUCZOK, Wojciech: *Senność*. Warszawa: Wydawnictwo W.A.B., 2008. ISBN 978-83-7414-486-5.

Rec. Marta CUBER: *Obudzić się, by zasnąć*. **Nowe Książki** 2008, nr 11, s.47. ISSN 0137-8562

CZASOPISMA (online)

- **Całość**

Journal of Managerial Psychology [online]. 1986- . [Przełgądany 6 listopada 2011]. ISSN 0268-3946.

Dostęp z: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?>

- **Artykuł**

ANDROSIUK, Piotr, Zbigniew KACZMAREK, Lech URBANIAK: *The morphological traits of needles...* **Dendrobiology** [online] 2011, vol. 65, s. 3-16. [Przełgądany 12 września 2011]. ISSN 1641-1307. Format PDF. Dostęp z: http://www.idpan.poznan.pl/images/stories/dendrobiology/vol65/65_03_16.pdf

STĄPOREK, Marta: *Ucz się, bibliotekarzu, ucz... : stypendia zagraniczne dla bibliotekarzy akademickich*.

Biuletyn EBIB [online] 2008, nr 8 [Przełgądany: 17 XII 2008]. ISSN 1507-7187 Dostęp z:

<http://www.ebib.info/2008/99/a.php?staporek>

MAPA

- **Mapa wydana samoistnie**

Poleski Park Narodowy [1:50 000]. Lublin : Kartpol, 2001. ISBN 83-915707-5-4

- **Mapa wydana niesamoistnie**

Portugalia, Hiszpania Zachodnia [1:2 250 000]. W: *Wielki ilustrowany atlas świata*. Warszawa : GeoCenter International, 1993, s.39. ISBN 3-575-13771-4

- **Online**

ORTELIUS, Abraham. *Argonautica* [online]. Brak skali. Antwerp : Balthasar Moretus, 1624. 34,4 x 49,3 cm. [Przeładowany 7 listopada 2011]. Dostęp z: <http://www.bergbook.com/htdocs/woda/data/demo/descriptions/20470.htm>

DOKUMENT IKONOGRAFICZNY

- **Fotografia z albumu (druk)**

STIEGLITZ, Alfred: *Wet day on the Boulevard*, Paris, 1894 [fotografia]. W: *Alfred Stieglitz*. Cologne : Könemann, 1997, s.21. Aperture Masters Of Photography. ISBN 3-89508-607-X

- **Pojedynczy obraz (online)**

ABDURAKHMANOVA, Galiya: *In the yurt*. 1979 [obraz cyfrowy]. Karakalpak Museum of Arts. [Przeładowany 7 listopada 2011]. Dostęp z: http://savitskycollection.org/pages/Galleries/Karakalpaks/Abdurakhmanova_Gallery.html

NUTY

- **Partytura druk**

BACEWICZ, Grażyna: *Koncert na orkiestrę smyczkową* [partytura]. Wyd. 3. Kraków : PWM, 1974.

- **Partytura online**

BACH, J.S.B: *Little prelude in C Major, BWV 924* [online]. Score on line, cop. 1999 by E. Dillard. [Przeładowany 8 listopada 2011]. Dostęp z: <http://www.score-on-line.com/tmp/178.73.49.80.BWV924.PDF>

MUZYCZNY DOKUMENT DŹWIĘKOWY

- **Album muzyczny na CD**

RAZ, DWA, TRZY. *Muzyka z talerzyka* [dokument dźwiękowy]. [Warszawa] : Pomaton EMI, cop. 2000. 1 płyta CD. [Nr wydaw.] 5254062

- **Piosenka z albumu CD**

WILIŃSKI, Wili. *To się zwykle tak zaczyna*. W: *Zagrajcie mi znów* [dokument dźwiękowy]. [Warszawa] : 4ever Music, cop. 2008. CD 2, ścieżka 17. [Nr. wydaw.] 054. Antykwariat Polskiej Muzyki

NIEMUZYCZNY DOKUMENT DŹWIĘKOWY

- **Audiobook**

OPPMAN, Artur. *Legendy warszawskie* [dokument dźwiękowy]. Czyta Wojciech Adamczyk. Piaseczno : Heraclon International, [2008]. 1 płyta CD w formacie MP3. Dla Dzieci. ISBN 978-83-61592-42-6

PEREPECZKO, Andrzej. *Korsarz Jej Królewskiej Mości* [dokument dźwiękowy]. Czyta Ksawery JASIEŃSKI. [Warszawa] : Audioclub.pl, cop. 2006. 2 płyty CD. Morskie Opowieści. Dostępny również w formacie MP3. ISBN 83-60339-08-2.

DOKUMENTY ELEKTRONICZNE

- **Wydawnictwo multimedialne na DVD**

Bydgoszcz, Toruń – przewodnik panoramiczny [dokument elektroniczny]. [Warszawa] : PWN, 2008. 1 płyta DVD-ROM. Wymagania systemowe: procesor Pentium IV 1,8 GHz, pamięć RAM 512 MB, karta graficzna 128 MB ze wsparciem DirectX, dysk twardy 500 MB wolnego miejsca, napęd DVD, system operacyjny Microsoft Windows XP. ISBN 978-83-01-15550-6

- **Encyklopedia (pojedyncze hasło)**

Kleopatra VII. W: *Encyklopedia PWN* [online]. Warszawa : WN PWN, cop. 2010. [Przeładowany 10 listopada 2011]. Dostęp z: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/3922881/kleopatra-vii.html>

Jerzyk zwyczajny. W: *Wikipedia: wolna encyklopedia* [online]. 30 maja 2011, 07:16. [Przeeglądany 8 listopada 2011]. Dostęp z: http://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzyk_zwyczajny

- **Oprogramowanie online**

MOZILLA. *Thunderbird v. 8.0* [program komputerowy]. Released: November 8, 2011. Mozilla, cop. 2005-2011. Free download for Windows, Polish. Dostęp z: <http://www.mozilla.org/en-US/thunderbird/>

FILMY, NAGRANIA WIDEO, TRANSMISJE TV

- **Całość**

Szabla od komendanta [film]. Reż. Jan Jakub KOLSKI. Warszawa : Best Film, 2001. 2 płyty DVD.

PÓŁTAWSKA, Wanda. *Mężczyzną i Niewiastą stworzył ich* [online]. You Tube, 3 paź 2010. [Przeoglądany 8 listopada 2011]. Cz. 2/5. Dostęp z: www.youtube.com/watch?v=ED_PUfLBtIU&feature=related

Wiadomości. TVP.INFO. 09.11.2011, 15:00.

- **Część**

SZACHOWSKI, Tomasz. *Festiwal Miles Davisa w Dwójce!* W: *Trzy godziny pod słońcem*. Dwójka - Polskie Radio. 26-30 września 2011, g. 13.00-16.00.

WITRYNY, FORA, BLOGI

- **Recenzja w witrynie www**

THUBORN, Colin. *Po Syberii*. Wołowiec : Czarne, 2011. ISBN 978-83-7536-285-5. Rec. Filip ŁOBODZIŃSKI. „*Po Syberii*” - *sto dni samotności*. W: **Neesweek.pl** [online]. [Przeoglądany 16 października 2011]. Dostęp z: <http://ksiazki.newsweek.pl/po-syberii--sto-dni-samotnosci.83382.1.1.html>

- **Forum (całość)**

Biolog [forum internetowe]. Platforma edukacyjna BIOAREA. [Przeoglądany 9 listopada 2011]. Dostęp z: <http://www.forum.biolog.pl/>

- **Forum (poj. wiadomość)**

PRZYRODNIK. *Jak zrobić zielnik?* W: *Biolog* [online]. Pn wrz 08, 2008 16:21. Dostęp z: <http://www.forum.biolog.pl/jak-zrobic-zielnik-vt15053.htm>

- **Blog**

AKIRA. *Na przystanku* [blog]. e-Blogger, cop. 1999-2011. [Przeoglądany 11 listopada 2011]. Dostęp z: <http://www.blogger.com/profile/02144812224756336394>

REKLAMA

- **TV**

Serce i rozum: telefon domowy TP [reklama telewizyjna]. W: TVP 1 [emisja 25.10.2011]. [nagranie własne]
Serce i rozum: telefon domowy TP [reklama telewizyjna]. W: Youtube [Dostęp: 15.06.2011]. Dostęp z: <http://www.youtube.com/watch?v=4NBDHh9516g>

- **RADIO**

Czy jest laciecie w domu? [reklama dźwiękowa]. W: Radio RMF FM [emisja 14.10. 2011]

- **PRASA**

Szczęście maluje się na twarzy: truskawkowy żel myjący do twarzy... [reklama prasowa]. **Filipinka** 2004, nr 9, s. 5

SYSTEMY POWOŁAŃ:

1. PRZYPISY W JEDNYM CIĄGU

TEKST Z POWOŁANIAMI

[...] Skolioza idiopatyczna nie jest tylko miejscową deformacją kręgosłupa, lecz schorzenie to ma charakter ogólnoustrojowy²⁴. Wskazują na to badania dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa, u których stwierdza się niejednokrotnie upośledzenie rozwoju fizycznego. Przejawia się to w niedoborze wysokości i masy ciała, a także w zaburzeniach proporcji ciała²⁵. [...] Można więc sądzić, że skolioza idiopatyczna powstaje w wyniku zakłócenia przemian metabolicznych głównie w chrząstkach wzrostowych kręgow oraz więzadłach kręgosłupa²⁷.

PRZYPISY

...

24. **KASPERCZYK, Tadeusz**. *Postawa ciała a wybrane cechy morfologiczne i funkcjonalne u dzieci w wieku 8-15 lat*. Kraków : AWF, 1988. **Patrz też: KASPERCZYK, Tadeusz [i in.]** *Importancia de la tracción de la escoliosis idiopáticas para el tratamiento operatorio*. XIX Congreso Internacional de la Fisioterapia. Barcelona, 1984.

25. **MITROSZEWSKA, Honorata**. Charakterystyka skoliozy idiopatycznej. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*. Warszawa : PZWL, 1983, s. 67-68. **Patrz też: STASZEWSKA, Henryka**. Badania antropometryczne dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*, Poznań 1980. Warszawa : PZWL, 1983, s. 69-73.

...

27. **MILANOWSKA, Kazimiera, Wiktor DEGA** *Rehabilitacja medyczna*. Warszawa : PZWL, 1998.

2. NAZWA-DATA (SYSTEM HARWARDZKI)

TEKST Z POWOŁANIAMI

[...] Skolioza idiopatyczna nie jest tylko miejscową deformacją kręgosłupa, lecz schorzenie to ma charakter ogólnoustrojowy (**Kasperczyk 1984; 1988**). Wskazują na to badania dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa, u których stwierdza się niejednokrotnie upośledzenie rozwoju fizycznego. Przejawia się to w niedoborze wysokości i masy ciała, a także w zaburzeniach proporcji ciała (**Mitroszewska 1983; Staszewska 1983**). [...] Można więc sądzić, że skolioza idiopatyczna powstaje w wyniku zakłócenia przemian metabolicznych głównie w chrząstkach wzrostowych kręgow oraz więzadłach kręgosłupa (**Milanowska 1998**).

PRZYPISY

...

92. **KASPERCZYK, Tadeusz (1988)**. *Postawa ciała a wybrane cechy morfologiczne i funkcjonalne u dzieci w wieku 8-15 lat*. Kraków : AWF.

93. **KASPERCZYK, Tadeusz [i in.] (1984)**. *Importancia de la tracción de la escoliosis idiopáticas para el tratamiento operatorio*. XIX Congreso Internacional de la Fisioterapia. Barcelona.

...

135. **MILANOWSKA, Kazimiera, Wiktor DEGA (1998)**. *Rehabilitacja medyczna*. Warszawa : PZWL.

136. **MITROSZEWSKA, Honorata (1983)**. Charakterystyka skoliozy idiopatycznej. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*. Warszawa : PZWL, s. 67-68.

...

182. **STASZEWSKA, Henryka (1983)**. Badania antropometryczne dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*, Poznań 1980. Warszawa : PZWL, s. 69-73.

3. SYSTEM NUMERYCZNY

TEKST Z POWOŁANIAMI

[...] Skolioza idiopatyczna nie jest tylko miejscową deformacją kręgosłupa, lecz schorzenie to ma charakter ogólnoustrojowy (92; 93). Wskazują na to badania dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa, u których stwierdza się niejednokrotnie upośledzenie rozwoju fizycznego. Przejawia się to w niedoborze wysokości i masy ciała, a także w zaburzeniach proporcji ciała (136 s. 67-68; 182 s. 69-73). [...] Można więc sądzić, że skolioza idiopatyczna powstaje w wyniku zakłócenia przemian metabolicznych głównie w chrząstkach wzrostowych kręgow oraz więzadłach kręgosłupa (135).

PRZYPISY

...

92. **KASPERCZYK Tadeusz**. *Postawa ciała a wybrane cechy morfologiczne i funkcjonalne u dzieci w wieku 8-15 lat*. Kraków : AWF, 1988.

93. **KASPERCZYK Tadeusz [i in.]** *Importancia de la traccion de la escoliosis idiopaticas para el tratamiento operatorio*. XIX Congreso Internacional de la Fisioterapia. Barcelona, 1984.

...

135. **MILANOWSKA K., W. DEGA** *Rehabilitacja medyczna*. Warszawa : PZWL, 1998.

136. **MITROSZEWSKA H.** Charakterystyka skoliozy idiopatycznej. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*. Warszawa : PZWL, 1983.

...

182. **STASZEWSKA H.** Badania antropometryczne dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*, Poznań 1980. Warszawa : PZWL, 1983.

Oprac. Renata Wójtowicz na podst. prezentacji Agnieszki Brachfogel (Biblioteka Narodowa)